אביעד קליינברג • חלום בלהה

הדגל, ההר והמחר

כמו למרטין לותר קינג, גם לסגנית של בנימין נתניהו, שהוא כזכור גם שר החוץ של ישראל, יש חלום. חלומה של סגנית השר, ציפי חוטובלי, הוא שדגל ישראל יתנוסס על הר הבית. החלום הזה, תאמרו, יכול להיות קצת בעייתי. השלב הראשון לא קשה במיוחד: כל מה שצריך הוא זקיפות קומה יהודית, סולם וכמה חטיבות של מג"ב. השלב השני בעייתי יותר, אם כי לא פחות זקוף. אחרי הכל אם די היה בשמועות על השתלטות יהודית על חראם א־שריף כדי לעורר גל של אלימות, תארו לעצמכם מה יעשה דגל המגן דוד בראש מסגד אל־אקצא.

תנוח דעתכם: לעת עתה חוטובלי לא מתעקשת על החלום שלה. לאחר שלשכת נתניהו התנערה מדבריה, הבהירה סגנית השר שהחלום הוא חלק "מהדעות הפרטיות שלה, שאינן מדיניות הממשלה". לכל אדם זכות לחלום, כמובן, וגם הזכות לחלוק עם שאר העולם את חלומו הפרטי, אף שהוא למשל של סגנית שר החוץ בנימין נתניהו, שהוא במקרה גם ראש ממשלת ישראל.

חשוב להבין שחוטובלי אינה חושבת שמדובר בחלום באסמיא. היא גם לא ממש מודאגת מהתגובה המוסלמית. בשלב זה היא מודאגת יותר מתגובתו של ראש הממשלה. הסיבה לאי־הגשמת החלום, לעת עתה היא שראש ממשלת ישראל אינו בשל עדיין לעשיית המעשה זקוף הקומה שחוטובלי מייחלת לו. מצד שני, אם לשפוט על פי העבר, זמנה של זקיפות הקומה היהודית יגיע – אם לא היום מחר, ואם לא מחר אז מחרתיים.

וכשנזקוף את קומתנו ונבטא ללא היסוס את ריבונותנו היהודית הזקופה, יישר שאר העולם קו. זאת, אחרי הכל, תפיסת העולם של סגנית השר. "דעתה הפרטית", שאותה ביטאה בנאום קבלת התפקיד, היא שאנחנו מתחשבים מדי ברגישויותיהם של הגויים, מתנצלים יותר מדי. אם נבהיר להם שהארץ הזאת ניתנה לנו על ידי בורא העולם, אם נסביר להם שאנחנו פשוט תמיד צודקים, יבוא הכל על מקומו בשלום; או ליתר דיוק במלחמה. מלחמות, נראה, אינן מפחידות את סגנית השר חוטובלי.

"אז אמרה", תאמרו. את המדיניות קובע אחרי הכל ראש הממשלה. זה נכון ולא נכון. ראשית, במזרח התיכון יש למילים כוח. חוטובלי אינה אזרחית פרטית. היא חלק מממשלת ישראל, ממש כמו חבריה לדעה אורי אוריאל ונפתלי בנט (הרשימה המלאה ארוכה מכדי לכלול אותה במאמר אחד). האנשים הללו מדברים, מצביעים ועושים. אם לשפוט על פי התנהלותה של הפוליטיקה הישראלית מאז רצח רבין, כדאי להקשיב רוב קשב לדעות הפרטיות ולחלומות האישיים שלהם: יש להם נטייה להתגשם ולהפוך למדיניות.

שנית, אם ראש הממשלה נתניהו הוא הגורם המרסן בעיניכם, אתם בצרות. נתניהו הוא אידיאולוג. אתם נוטים לחשוב שהוא פרגמטיסט בדיוק משום שהוא מקפיד להסתובב ליד אנשים קיצוניים ממנו, כמו ציפי חוטובלי. אלא שההבדלים בין חוטובלי לנתניהו הם טקטיים לכל היותר. מטרתו הלא־מוצהרת, אבל המבוצעת בשטח, של נתניהו היא למנוע בכל דרך הסכם. נכון שנתניהו אינו מונע על ידי אידיאולוגיה דתית, כמו חוטובלי, אוריאל ובנט, אלא על ידי תפיסה מעוותת של ההיסטוריה (הוא אינו חושב שהוא מוציא לפועל תוכנית אלוהית, אלא שהוא נלחם, באיחור של 70 ומשהו שנים את מלחמת העולם השנייה). אבל מה שחשוב הוא שהן נתניהו והן חסידיו מהימין הדתי־לאומי (האנשים שנתנו לו את השטון במעבר ההמוני מהבית היהודי לליכוד) סבורים שפשרה היא לא רק טיפשות אלא גם כשל מוסרי. מה שמשותף להם הוא שהאמצעים לעולם מקדשים את המטרה. ובמקום שבו הצד האחר הוא לעולם לא פרטנר, שבו פשרה היא בגידה, שבו ראיית האחר היא חולשה, יונף בסופו של דבר הדגל, ויישפך בסופו של דבר הדם.

*** אם לשפוט לפי התנהלותה של הפוליטיקה הישראלית מאז רצח רבין, כדאי להקשיב רוב קשב לדעות הפרטיות ולחלומות האישיים של חוטובלי וחבריה לדעה: יש להם נטייה להתגשם ולהפוך למדיניות. במקום שבו פשרה היא בגידה וראיית האחר היא חולשה, יונף בסופו של דבר הדגל ויישפך הדם**